

Dogmata tandem exponimus, defendimus, probamus, & sacrarum literarum Oraculis, & Conciliorum, aliquando quoque Pontificum, definitionibus, & Sanctorum Patrum suffragiis, & antiquorum Philosophorum ut plurimum testimoniis, & rationum sive naturalium, quando res patitur, sive theologicarum momentis; at methodo utimur sepe sapienti, qua Scholastici utuntur. Et hoc non male factum reputamus; tum quia justum est, ut in hoc ceteris Dissertationibus de iisdem rebus conformemur; tum etiam, quia elucidiores pertractationes evadunt, & argumenta strictiora consistunt; tum denique, quia hoc praestare non ad satietatem, sed ad sobrietatem conatur; & ita quidem, ut a verbis abstineamus, si sint superflua, & si sint non significantia, contemnamus.

Igitur, Legentes discrepissimi, ne credatis, nos vel ex illis esse, qui Scholasticam Theologiam ut omnino inutilem respnunt, immo uti perniciosem quoque blasphemant; nec ex illis, qui eandem ut solam & omnino necessariam proclamat, & tanquam ex tripode proponunt. Nec illis concedimus quod afferunt; Scholasticam ad nihil inservire; Nec ipsis quod dicunt; Scholasticam dumtaxat satis esse. Etenim deservit Theologo Scholastica ut Regula quedam, qua possit dogmata, sine errandi periculo, defendere, & errores, sine dogmatum prajudicio, detegere. Sine illa facilime errat qui vult de Divinis disputatione; & cum illa non errat, aut difficillime errat. Loquendi modus, quo utitur, utilior est, quo pressor, ad convicendum pervicaces; verba, si obscura, fieri possunt clariora; si barbara, romana fiant; si non significantia, in significantia commutentur. At hoc non facit, ut debeat Regula illa despici, quam Scholastica proponit, & qua utiliorem in rebus credendis, & disputandis, non habemus.

Nec per hoc tamen Scholastica sufficit; etenim si Regula est, ordinem opus est ut dicat ad rem, que regulatur. Res, que regulatur Dogmatica est: oportet ergo Scholasticam cum Dogmatica componere, qui Theologus, & quidem verus, non vero nomine tenus dumtaxat, esse vult. Certissime nec veteres Heterodoxos, nec recentes, purus Scholasticus confutabit, si iis tantummodo uti velit, que in Scholis vulgo traduntur. At potest ad alia se convertere; fortassis dicent; & nos respondebimus; quod facilime potest; & ex sua scholastica major provenit facilitas; & ex hoc Scholastica utilis est. At si se non convertat, ineptum quidam ad Hereticos convincendos se inveniet; & ex hoc Scholastica non sufficit. Quum igitur tempestate nostra, & Sectarios prope regiones, quas incolimus, habeamus; charitas christiana urget, ut illos ad catholice Ecclesie gremium reducamus. Quos urget, si non in theologica facultate Consultos? At poterunt isti hoc praestare, se scholasticis tantum questionibus instruti, nihil de dogmaticis controversis pertractaverint? Nec praefabunt, si in Scholastica facultate peregrini, Dogmaticae arma, sine militaris Scholasticae preceptis, pertractare voluerint. Bellabunt fortassis, at incassum; aliquando potius armorum defectu, quandoque etiam disciplina caussam vel perdere, vel malam reddere, quum optima alioqui sit, Adversariorum oculis videbuntur.

Denique Dissertationes nostras Selectas inscribimus; quia nunquam fuit nobis animus omnia tractare, qua Historia, Dogmatica, & Scholastica, in theologicis comprehendunt; sed ea tantum, que principaliora, adeoque selectiora, videbantur. Nec enim Tyrtones alloquimur, qui terminorum explicazione indigent, & status, ut ajunt, controversia, sine verborum adiutorio, sunt ignari. Argumenta proponimus, stricto autem calamo; quia illis proponimus, quos scimus, posse eadem ex seipsis dilatare. Responsiones damus, at brevibus verbis, quia illis damus, qui verborum multitudine non egent, ut vim rationis intelligent. Pauca praeceperimus; quia cognitas supponimus res, de quibus agimus, iis, quibuscum loquimur. Igitur brevitatis ratio in scribendo, verborum paucitas in probando, & in respondendo, Dissertationum numerus in differendo, ideo fuerunt a nobis ut plurimum adhibite, quia semper habuimus animum iis loquendi, qui non a limine Theologiam salutassent, sed cum illa consuetudinem, & quidem non brevissimam, habuissent.

Ve-